

Drets de les persones privades de llibertat

Guia catalana de
recursos jurídics

trans
forma
cions



Coordinadors:

Iñaki Rivera
i Mónica Aranda

| Coneix els teus drets ■

Publicacions i Edicions



UNIVERSITAT DE BARCELONA



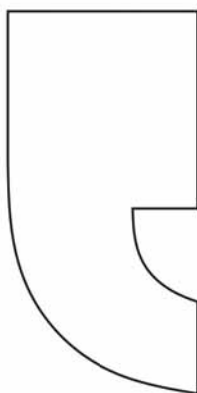
4.0

4.0

Drets de les persones privades de llibertat

Guia catalana
de recursos jurídics

trans
forma
cions



Drets de les persones privades de llibertat

Guia catalana de
recursos jurídics

**trans
forma
cions**



Coordinadors:

Iñaki Rivera
i Mónica Aranda

Publicacions i Edicions



UNIVERSITAT DE BARCELONA



ÍNDEX

<i>Presentació</i>	27
<i>Justificació del treball</i>	29
1. PRIVACIÓ DE LLIBERTAT EN DEPENDÈNCIES POLICIALS	33
DETENCIÓ	33
1. Han de comunicar-me el motiu de la meva detenció?	33
2. En quins casos em podran posar les manilles?	33
3. L'escorcoll es produeix sempre?	33
4. A quina comissaria es trasllada el detingut?	33
5. Quan procedeix l' <i>Habeas Corpus</i> ?	33
6. Quines persones es poden considerar il·legalment detingudes?	34
7. Quin és el procediment a seguir per sol·licitar-lo?	34
8. Quines conseqüències pot tenir la resolució referent a l' <i>Habeas Corpus</i> ?..	35
COMISSARIA	36
1. Què ocorre amb els objectes personals que duu el detingut?	36
2. Es pot comunicar la detenció a algú?	36
3. En el cas de ser estranger, ha de comunicar-se la detenció al consolat corresponent?	36
4. Es té dret a assistència lletrada?	36
5. Es té dret a sol·licitar un intèrpret en cas de parlar un idioma diferent? ...	36
6. Quant temps pot durar l'estada a comissaria?	36
7. Què ocorre en el cas que el detingut segueixi una dieta determinada?	37
ASSISTÈNCIA MÈDICA	37
1. Es té dret a la visita d'un facultatiu?	37
2. Quina és l'actuació del facultatiu en el cas d'observar lesions en el detingut?	37
3. Es pot sol·licitar la medicació en el cas d'estar seguint un tractament? ...	37

DECLARACIÓ	37
1. Existeix el dret a negar-se a declarar sense presència d'un advocat?	37
2. Durant la declaració, és sempre obligatòria la presència d'un advocat? ..	37
3. Quan es pot ser visitat per familiars?	38
4. En quin moment i lloc es realitza la ressenya fotogràfica i presa de les empremtes dactilars?	38
5. El detingut es pot negar a la presa d'empremtes dactilars i ressenya fotogràfica?	38
6. Què ocorre amb les dades recollides si resulta absolt?	38
RESOLUCIONS	38
1. Com es realitza el repartiment de competències en els jutjats?	38
2. Qui duu els tràmits al jutjat de guàrdia?	40
3. Hi ha algun límit de temps/hores que impliqui el repartiment de competències?	40
4. Quines conseqüències té una resolució de llibertat provisional?	40
5. Què succeeix en el cas de no complir amb la fiança establerta?	41
6. Quins són els recursos contra l'acte de denegació de la llibertat provisional.	41
7. Què suposa la presó provisional?	41
8. Quina pot ser la durada de la presó provisional?	42
 2. PRIVACIÓ DE LLIBERTAT EN CENTRES D'INTERNAMENT PER A ESTRANGERS	43
DETENCIÓ	43
1. Què és un centre d'internament?	43
2. Per què s'hi està detingut? Quin és el motiu que porta a un centre d'internament?	43
3. S'ha de comunicar el motiu de la detenció?	43
4. On es trasllada el detingut?	44
5. Quin centre correspon a la ciutat de Barcelona, a Catalunya?	44
TRASLLAT	44
1. Si es parla un altre idioma, es pot sol·licitar un intèrpret?	44
2. Es té dret a un advocat?	44
3. Es pot demanar informació del centre?	44
4. Quant temps pot durar l'internament?	44
5. S'ha de comunicar la situació al consolat o ambaixada corresponent? ...	44
6. Pot comunicar, el detingut, el seu internament a algú?	45

7. Si té fills menors al seu càrrec, què els passarà quan s'apliqui la mesura d'internament?	45
8. Si s'està treballant en el moment de l'internament, què passarà amb el lloc de treball?	45
9. Es poden rebre visites de l'exterior?	45

ASSISTÈNCIA MÈDICA	45
1. Es té dret a la visita d'un metge?	45
2. Què ha de fer el facultatiu mèdic en el cas d'observar lesions en l'intern?	46
3. Si s'està seguint un tractament, es pot sol·licitar una medicació concreta?	46

CENTRE D'INTERNAMENT	46
1. En què consisteix l'assistència de l'advocat? Què ha de fer?	46
2. Es pot dirigir, l'intern, al director del centre?	46

3. PRIVACIÓ DE LLIBERTAT EN CENTRES DE MENORS	47
--	----

1. A qui es pot aplicar la Llei del menor?	47
2. Sempre que un menor ha comès un il·lícit, ha d'arribar-se a judici?	47
3. En què consisteix la conciliació?	47
4. En què consisteix la reparació a la víctima?	47
5. Què succeeix en cas que s'incompleixi la reparació a la víctima?	47

DETENCIÓ DEL MENOR	48
1. Procediment de detenció del menor	48
2. Quant temps pot romandre detingut?	48
3. Pot sol·licitar l' <i>Habeas Corpus</i> ?	48
4. Quins recursos poden interposar-se davant de decisions judicials i contra la sentència condemnatòria?	49
5. Quins tipus de mesures són aplicables als menors infractors?	49
6. En què consisteix el tractament ambulatori?	49
7. En què consisteix l'assistència a un centre de dia?	49
8. En què consisteix la permanència de cap de setmana?	49
9. En què consisteix la llibertat vigilada?	50
10. En què consisteix la mesura de convivència amb altres persones, família o grup educatiu?	50
11. En què consisteixen les prestacions en benefici de la comunitat?	50
12. En què consisteix l'amonestació?	50

13. En què consisteix la privació de llicències administratives?	51
14. En què consisteix la inhabilitació absoluta?	51
15. En què consisteix la mesura d'internament?	51
16. Quins tipus de faltes i sancions existeixen dintre dels centres d'internament?	51
17. Quins tipus de mesures d'internament existeixen?	52
18. Quant temps poden durar les mesures d'internament?	52
19. I si el menor ha de complir diverses mesures?	53

INGRÉS EN UN CENTRE DE MENORS 53

1. Quan ingressa, un menor, en un centre d'internament?	53
2. Qui autoritza un trasllat i l'assignació dels centres?	53
3. Quins criteris se segueixen per a l'assignació d'un centre d'internament? ..	54
4. Quan un menor entra al centre, què és el primer que li succeirà?	54
5. Té dret, el menor, a ser assistit per un intèrpret?	54
6. Com es realitza el registre a un menor?	54
7. Quins objectes o substàncies es consideren prohibides?	55
8. Se li permet tenir diners o propietats dintre del centre?	55
9. Poden portar la seva pròpia roba?	55
10. Quins són els drets dels menors internats?	55

Assignació al grup 56

1. Quins criteris se segueixen per assignar un menor a un grup?	56
2. Un menor estarà en contacte amb un altre de caràcter agressiu?	56

MESURES QUE S'APLIQUEN ALS MENORS 56

1. Quines mesures s'imposen als menors?	56
2. Què succeeix si el menor no compleix les mesures imposades?	56
3. Existeix la possibilitat de recórrer durant el compliment de les mesures? ..	57
4. Pot modificar-se una mesura imposada?	57
5. Se li permet, a una menor, tenir el seu fill amb ella en estar internada? ..	57

COMPLIMENT DE LES MESURES D'INTERNAMENT 57

Visites i comunicacions 57

1. Pot rebre visites dels seus familiars i d'altres persones?	57
2. Pot sol·licitar comunicacions íntimes?	58
3. Quantes persones poden visitar el menor simultàniament?	58
4. Quina documentació és necessària per poder visitar el menor?	58
5. A quantes trucades telefòniques té dret el menor?	58
6. Pot, el menor, rebre trucades?	58
7. Pot, el menor, rebre i enviar correspondència?	58

ESTUDIS I TREBALL REMUNERAT	59
1. Un menor pot estudiar mentre compleixi amb una mesura d'internament? .	59
2. Un menor pot anar a la biblioteca o aconseguir informació?	59
3. Un menor té dret a tenir un treball remunerat?	59
PERMISOS DE SORTIDA	59
1. A quants permisos ordinaris té dret el menor?	59
2. Quina duració tindran els permisos ordinaris?	59
3. Quins requisits són necessaris per a la concessió de permisos ordinaris?	60
4. A quantes sortides de cap de setmana té dret el menor?	60
5. Quan se li concediran, al menor, permisos de sortida extraordinaris?	60
6. Poden gaudir de sortides programades, els menors internats?	60
ASSISTÈNCIA SANITÀRIA I RELIGIOSA	61
1. Quin tipus d'assistència sanitària reben els menors?	61
2. Què succeeix quan s'ha d'ingressar un menor en un centre hospitalari i aquest no dóna el seu consentiment?	61
3. Té dret, el menor, a ser informat sobre el seu estat de salut?	61
4. Estan, els menors, obligats a practicar alguna religió?	61
5. Es poden dur a terme activitats pròpies d'una religió dintre del centre? .	61
PRESCRIPCIÓ DELS DELICTES	62
1. Quan prescriuen els delictes comesos per menors?	62
2. Es tindran en compte els antecedents del menor quan sigui major d'edat? ..	62
 4. LA PRIVACIÓ DE LLIBERTAT EN UN CENTRE PENITENCIARI	 63
EVITAR LA PRESÓ	63
1. Suspensió genèrica de la pena privativa de llibertat	63
2. Suspensió de l'execució per a persones drogodependents	64
3. Suspensió de l'execució de la condemna per malaltia molt greu	65
4. Suspensió per trastorn sobrevingut	65
5. Suspensió de l'execució de la condemna durant la tramitació de l'indult ..	65
6. La petició d'indult	66
APLICACIÓ DE LES PENES	67
Quan el penat ha de complir diverses condemnes per delictes relacionats, pot demanar al jutge o tribunal sentenciador que totes les condemnes es transformin en una de sola? (Triple de la major)	67

L'INGRÉS A PRESÓ	68
1. Per ordre de qui es realitza l'ingrés en una presó?	68
2. Una persona condemnada pot presentar-se voluntàriament a complir la pena que li hagi estat imposada?	69
3. Es té dret a l'assistència lletrada?	69
4. Es pot interposar recurs contra l'ordre d'empresonament?	70
5. Es pot escollir la presó en la qual complir la pena privativa de llibertat?	71
6. Es pot comunicar l'ingrés a presó?	71
7. En el cas de no entendre l'idioma de la institució, es té dret a un intèrpret?	71
8. Què succeeix amb les dones que tenen fills menors al seu càrrec i han d'ingressar a presó?	71
9. Què passa amb les pertinences personals de la persona que ingressa a presó?	72
10. Un cop ingressat a presó, quin és el procés inicial?	73
 CLASSIFICACIÓ I TRACTAMENT	74
1. Finalitzat el període al departament d'ingressos, com es determina la classificació de l'intern?	74
2. Què passa si no es porta a terme la classificació en grau una vegada la sentència ha adquirit fermesa?	76
3. En el cas que es tracti d'un pres estranger, es pot substituir la pena privativa de llibertat per una mesura d'expulsió?	76
4. Què suposa estar classificat en primer grau?	77
5. Què suposa estar classificat en segon grau?	78
6. Què suposa estar classificat en tercer grau?	78
7. Poden seguir-se estudis dins la presó?	80
8. La participació en activitats educatives comporta redempció de pena? ..	80
9. Quan es revisa la classificació del grau?	80
10. Després de la revisió del grau de tractament, es pot resoldre mantenir en grau un intern?	81
11. Quan es resol la progressió en grau?	81
12. Quan procedeix la regressió en grau?	81
13. Es pot interposar recurs contra la resolució de manteniment o regressió de grau?	81
14. En què consisteix l'anomenat Programa SAM?	82
15. L'article 100.2 del Reglament penitenciari	83
 CONDUCCIONS I TRASLLATS	88
1. De qui és competència el trasllat de presó?	88
2. El jutge de vigilància penitenciària fiscalitza els trasllats de presó?	88
3. Es pot sol·licitar el trasllat a una presó que es trobi prop del domicili familiar?	89

4. Es pot comunicar la realització d'un trasllat?	89
5. Què es pot fer en el cas de considerar un trasllat com a il·legal?	89
6. Com han de fer-se els trasllats?	89
7. Què es pot fer quan els trasllats no respecten la normativa legal establerta?	90
8. Pot, el pres, realitzar un trasllat pels seus propis mitjans?	90
9. Què passa amb el trasllat de dones amb fills menors al seu càrrec a la presó?	91

LES COMUNICACIONS

1. Quins tipus de comunicacions existeixen?	91
2. Poden sotmetre a un escorcoll les persones que comuniquen amb la persona privada de llibertat?	93
3. Han d'existir accessos habilitats per a persones amb minusvalideses físiques que desitgin comunicar amb un intern?	93
4. Davant la negativa a ser escorcollat, es pot denegar una comunicació ja autoritzada?	94
5. Pot ser suspesa o intervinguda la comunicació amb els advocats?	94
6. Es poden suspendre o intervenir les comunicacions orals?	94
7. Es pot suspendre o intervenir la comunicació telefònica?	94
8. Es pot intervenir la correspondència?	95
9. Es poden enviar o rebre paquets o diners des de l'exterior?	95

TREBALLS I DESTINACIONS

1. Què és el treball penitenciari?	96
2. Quines condicions ha de reunir el treball penitenciari?	96
3. Quines modalitats de treball existeixen?	96
4. Quines són les diferències entre el treball remunerat i els serveis auxiliars comuns o destinacions?	97
5. Quines destinacions hi ha dins de la presó?	97
6. Qui pot ocupar tasques laborals?	97
7. Poden, els presos preventius, accedir a un treball productiu?	97
8. Què és el CIRE?	98
9. Quins criteris se segueixen per adjudicar un lloc de treball?	98
10. Quins drets laborals tenen els presos que treballin?	98
11. Quins deures han de complir els interns?	98
12. Quan comença i quan acaba la relació laboral?	98
13. Quan s'extingeix la relació laboral?	99
14. Tenen retribució, aquests treballs?	99
15. Es té cobertura de la Seguretat Social?	99

ASSISTÈNCIA SANITÀRIA

1. Tenen dret a l'assistència sanitària, les persones preses?	100
2. Quines prestacions s'inclouen dintre de l'assistència sanitària?	100

3. On s'ha de prestar aquesta assistència sanitària?	101
4. Es poden concedir permisos extraordinaris per a l'assistència mèdica extrapenitenciària?	101
5. Són possibles les visites al pres durant la seva estada en hospitals extrapenitenciaris?	102
6. Pot sol·licitar, la persona presa, serveis mèdics privats professionals aliens a l'Administració penitenciària i al règim de Seguretat Social? ...	102
7. Qui ha de ser present durant la consulta mèdica?	102
8. És necessari el consentiment de la persona presa malalta per procedir al tractament mèdic?	102
9. Es pot sotmetre la persona presa a investigacions mèdiques?	103
10. Existeix un historial clínic? Pot conèixer, l'interessat, el seu estat de salut?	103
11. Què succeeix si una persona presa cau malalta de manera greu i no pot anar als locutoris per comunicar amb els seus familiars o si la persona presa mor?	103
12. Com ha de ser l'actuació del facultatiu i del personal sanitari?	103
13. Sol·licitud de la llibertat condicional en cas de patir una malaltia greu i incurable	104

RÈGIM DISCIPLINARI

1. Què és el règim disciplinari penitenciari?	104
2. Com es classifiquen les faltes?	104
3. Quines són les infraccions molt greus i quines sancions podran imposar-se?	104
4. Quines són les faltes greus i quines sancions podran imposar-se?	105
5. Quines són les infraccions lleus i quines sancions podran imposar-se? ..	105
6. Com seran graduades les infraccions?	106
7. Què succeeix quan es repeteix una infracció?	106
8. Què succeeix quan siguin diverses les faltes jutjades i sancionades?	106
9. Poden ser reduïdes, les sancions?	107
10. Es pot revocar una sanció?	107
11. Es pot abonar a una altra sanció el temps complert per una infracció que ha estat recorreguda i després estimat el recurs totalment o parcialment?	107
12. En què consisteix el procediment sancionador?	108
13. En què consisteix l'acord sancionador?	110
14. Es pot recórrer l'acord sancionador?	111
15. Les sancions recorregudes davant del jutge de vigilància penitenciària, es poden executar abans que aquell resolgui?	111
16. Si es decreta l'execució immediata de la sanció, es pot interposar algun recurs?	112
17. Quin és el procediment a seguir per a l'enjudiciament de les faltes lleus?	112
18. Pot sancionar-se un fet com a delictes per l'ordenament penal i també pel penitenciari?	112

19. Quan prescriuen les infraccions?	113
20. Quan prescriuen les sancions?	113
21. Quan es cancel·len les faltes?	113
22. Quins efectes té la cancel·lació de les sancions?	114
23. En què consisteix i en quines condicions ha de complir-se la sanció d'aïllament?	114

SISTEMES I MITJANS COERCITIUS

1. Quins mitjans coercitius existeixen legalment?	115
2. Quin és el procediment per adoptar-los?	116
3. Els mitjans coercitius, es poden aplicar sobre qualsevol persona?	116
4. Què són els recomptes i quins tipus existeixen?	116
5. Com i on es practicaran?	116

ESCORCOLLS PERSONALS I REGISTRES A LES CEL·LES

1. Què és un escorcoll personal?	117
2. En quins casos poden realitzar-se els escorcolls personals?	117
3. Qui pot ordenar els escorcolls?	117
4. Qui pot practicar els escorcolls?	117
5. Qui pot ser sotmès a escorcolls?	117
6. En quin lloc han de practicar-se?	118
7. De quina forma han de realitzar-se?	118
8. Què passa quan el pres incompleix l'ordre de despullar-se?	119
9. Proves radiològiques	119
10. Poden realitzar-se registres a les cel·les?	119
11. Qui pot ser sotmès als registres a les cel·les?	119
12. Com han de practicar-se?	119

ELS PERMISOS DE SORTIDA

1. Quins tipus de permisos de sortida existeixen?	120
2. És compatible la concessió de permisos extraordinaris i ordinaris?	122
3. Es poden concedir permisos per a consultes externes mèdiques?	122
4. Durant els permisos de sortida es pot sortir del país?	122
5. Poden gaudir de permisos de sortida les persones preses preventives, és a dir, sense condemna ferma?	122
6. Es pot denegar un permís de sortida?	123
7. Es pot recórrer la denegació d'un permís de sortida?	123
8. Pot, el centre penitenciari, fer ús d'analítiques i radiografies abans i després d'un permís?	123

LLIBERTAT CONDICIONAL

1. En què consisteix la llibertat condicional?	124
--	-----

2. Quins requisits són necessaris per concedir-la?	124
3. Es pot avançar en el temps la concessió de la llibertat condicional?	124
4. Quin procediment se segueix en la tramitació de la llibertat condicional?	125
5. Pot, una persona estrangera, gaudir de la llibertat condicional a Espanya?	126
6. La persona presa pot interposar un recurs de queixa perquè l'expedient de llibertat condicional no s'iniciï?	126
7. Què passa si una persona presa, estant pròxima al compliment de les tres quarts parts de la seva condemna, està encara classificada en segon grau?	126
8. Què es pot fer quan una persona pateix una malaltia greu i incurable, o té setanta anys?	126
9. Durant el gaudiment de la llibertat condicional, es pot imposar algun tipus de control o mesura de seguretat?	127
LLICENCIAMENT DEFINITIU	128
1. Quan s'aconsegueix el llicenciament definitiu?	128
2. Procediment per fer la proposta de llibertat definitiva	128
3. Què passa si el penat és un estranger subjecte a una mesura d'expulsió posterior al compliment de la condemna?	128
4. Què passa en el cas de substitució de la pena privativa de llibertat per la mesura d'expulsió del territori de l'Estat?	129
5. Existeix algun tipus d'assistència després de la sortida de la presó?	129
LA CANCEL·LACIÓ D'ANTECEDENTS PENALS	129
Es poden cancel·lar els antecedents penals?	129
ASSISTÈNCIA RELIGIOSA	133
TRENCAMENT DE CONDEMNÀ	133
Què passa en el cas de trencament de condemna?	133
5. FORMULARIS	135
Privació de llibertat en dependències policials	137
1. <i>Habeas Corpus</i>	137
2. Recurs contra la interlocutòria d'empresonament provisional	138
Privació de llibertat en centres d'internament d'estrangers	139
3. Al·legacions en el termini legal de 48 hores contra l'acord d'iniciació del procediment preferent d'expulsió	139
Privació de llibertat en centres de menors	143
4. <i>Habeas Corpus</i>	143

5. Recurs de reforma subsidiari d'apel·lació contra l'acte que decreta la mesura cautelar d'internament	145
6. Recurs d'apel·lació contra la sentència dictada pel Jutjat de Menors	148
7. Recurs de cassació contra la sentència dictada per l'Audiència Provincial	150
8. Escrit al Tribunal Suprem mitjançant el qual es formalitza el recurs de cassació	152
Privació de llibertat en centres penitenciaris	155
9. Sol·licitud de suspensió de la pena privativa de llibertat genèrica	155
10. Recurs de reforma contra la denegació de la suspensió de l'execució de la pena privativa de llibertat	157
11. Sol·licitud de suspensió de la pena privativa de llibertat per a persones drogodependents (<i>si consta en sentència</i>)	159
12. Sol·licitud de suspensió de la pena privativa de llibertat en cas de patir una malaltia greu	162
13. Sol·licitud de suspensió de la pena privativa de llibertat per trastorn mental sobrevingut	165
14. Sol·licitud d'indult	167
15. Sol·licitud de suspensió de l'execució de la condemna mentre es tramita l'indult sol·licitat	170
16. Sol·licitud a l'últim jutjat sentenciador perquè estableixi el màxim de compliment de les condemnes en el triple de la major	172
17. Queixa dirigida al Col·legi d'Advocats per disconformitat amb l'advocat designat en el torn d'ofici	174
18. Recurs contra l'ordre d'empresonament provisional	175
19. Escrit de queixa per no rebre la roba adequada	182
20. Recurs contra la classificació inicial en segon grau o regressió; sol·licitud del tercer grau	183
21. Escrit de queixa per estar ja condemnat i no haver estat classificat	186
22. Sol·licitud de substitució de la pena per la mesura d'expulsió del territori.	188
23. Recurs contra la substitució de la pena per la mesura d'expulsió	190
24. Recurs contra la resolució de manteniment del segon grau i sol·licitud del tercer grau sense tenir la meitat de la condemna completa	194
25. Sol·licitud al jutjat o tribunal sentenciador perquè autoritzi l'execució del tercer grau aprovat pel jutge de vigilància penitenciària fins que resolgui el recurs d'apel·lació interposat pel fiscal	202
26. Recurs contra la regressió a segon grau	206
27. Recurs contra la regressió de grau perquè ha aparegut una pena superior a cinc anys i sol·licitud del règim general de compliment de l'article 36.2 del Codi penal si ja s'estava en el tercer grau	209

28. Sol·licitud a la Junta de Tractament per a l'aplicació de l'article 100.2 del Reglament penitenciari	212
29. Sol·licitud de trasllat	214
30. Escrit de queixa davant el jutge de vigilància penitenciària per trasllat arbitrari de presó	216
31. Escrit de queixa davant el jutge de vigilància penitenciària per trasllat insalubre	218
32. Denúncia davant el jutjat de guàrdia quan un familiar és sotmès a escorcoll i no es compleixin tots els requisits legalment establerts	219
33. Escrit de queixa per la suspensió de les comunicacions orals i telefòniques	221
34. Escrit de queixa per a la intervenció de la documentació	223
35. Sol·licitud de l'informe de vida laboral	225
36. Sol·licitud perquè s'assigni un lloc de treball remunerat	226
37. Sol·licitud d'assistència sanitària extrapenitenciària	227
38. Sol·licitud de reducció de sancions	228
39. Plec de descàrrec	229
40. Recurs contra l'acord sancionador	231
41. Al·legacions contra l'execució immediata de la sanció	233
42. Recurs de queixa contra l'aprovació de la sanció d'aïllament	234
43. Escrit de queixa per la utilització abusiva de mitjans coercitius	236
44. Escrit de queixa per escorcoll amb nu integral quan no es compleixin els requisits	238
45. Sol·licitud a la Junta de Tractament perquè em concedeixin sortides programades	241
46. Queixa per la denegació de permisos	242
47. Recurs de reforma i subsidiari d'apel·lació per la denegació de permisos	243
48. Sol·licitud de llibertat condicional	247
49. Sol·licitud de llibertat condicional quan s'han complert les dues terceres parts de la condemna	249
50. Escrit de queixa per arribar a les tres quartes parts de la condemna i estar classificat en segon grau	251
51. Escrit de queixa per no iniciar-se l'expedient de llibertat condicional ..	253
52. Sol·licitud de llibertat condicional pel fet de patir una malaltia greu i incurable	255
53. Cancel·lació d'antecedents penals	257
54. Escrit de queixa davant del jutge de vigilància penitenciària i de denúncia al Jutjat de Guàrdia per tractes inhumans o degradants	259

6. RECURSOS SOCIAIS I ADRECES D'INTERÈS 265

1. Síndic de Greuges de Catalunya 265

2. Síndics-Defensors Municipals 265

Alboranya	265
Amposta	265
Arenys de Munt	265
Argentona	265
Badalona	265
Barcelona	265
Cambrils	266
Figueres	266
Gavà	266
Girona	266
Granollers	266
Igualada	266
La Masó	266
La Seu d'Urgell	266
L'Escala	266
Lleida	266
Manlleu	266
Mataró	266
Mollet	267
Palamós	267
Reus	267
Ripoll	267
Ripollet	267
Rubí	267
Sabadell	267
Salt	267
Sant Boi de Llobregat	267
Sant Cugat del Vallès	267
Sant Feliu de Guíxols	267
Sant Feliu de Llobregat	267
Santa Coloma de Gramenet	268
Terrassa	268
Tiana	268
Ulldecona	268
Viladecans	268
Vilafranca del Penedès	268
Vilanova de la Barca	268

Vilanova del Vallès	268
Vilanova i la Geltrú	268

3. Oficines d'atenció al ciutadà i de l'administració de justícia	269
Barcelona	269
De l'Administració de Justícia a Figueres	269
De l'Administració de Justícia a Gavà	269
Girona	269
De l'Administració de Justícia a Girona	270
De l'Administració de Justícia a la Ciutat de la Justícia de Barcelona	270
De l'Administració de Justícia a L'Hospitalet de Llobregat	270
Lleida	270
De l'Administració de Justícia a Lleida	270
De l'Administració de Justícia a Mataró	271
De l'Administració de Justícia a Sabadell	271
Tarragona	271
De l'Administració de Justícia a Tarragona	271
De l'Administració de Justícia a Vilafranca del Penedès	272
De l'Administració de Justícia al Palau de Justícia de Barcelona	272
De l'Administració de Justícia als jutjats de Cerdanyola del Vallès	272
De l'Administració de Justícia als jutjats de Cornellà de Llobregat	272
De l'Administració de Justícia als jutjats de Granollers	272
De l'Administració de Justícia als jutjats de La Bisbal d'Empordà	273
De l'Administració de Justícia als jutjats de Manresa	273
De l'Administració de Justícia als jutjats de Sant Boi de Llobregat	273
De l'Administració de Justícia als jutjats de Santa Coloma de Gramenet ...	273
De l'Administració de Justícia als jutjats de Terrassa	273
De l'Administració de Justícia als jutjats de Vilanova i la Geltrú	274
De l'Administració de Justícia als jutjats del Prat del Llobregat	274
De l'Administració de Justícia als jutjats del Vendrell	274
De l'Administració de Justícia als jutjats d'Igualada	274
De l'Administració de Justícia als jutjats d'Olot	274

4. Assistència jurídica gratuïta	275
Barcelona	275
Girona	275
Lleida	275
Tarragona	275
Terres de l'Ebre	276

5. Oficines d'atenció a la víctima	276
Barcelona	276
Girona	276

Terres de l'Ebre	277
Lleida	277
Tarragona	277

6. Serveis d'orientació jurídica (SOJ)

Badalona	277
Balaguer	277
Barcelona	277
Blanes	278
Cervera	278
Cornellà de Llobregat	278
Esplugues de Llobregat	278
Figueres	278
Girona	278
Granollers	278
La Seu d'Urgell	279
L'Hospitalet de Llobregat	279
Lleida	279
Manresa	279
Martorell	279
Mataró	279
Mollet del Vallès	279
Reus	280
Rubí	280
Sabadell	280
Sant Boi de Llobregat	280
Sant Cugat del Vallès	280
Sant Feliu de Llobregat	280
Santa Coloma de Gramenet	280
Tarragona	281
Terrassa	281
Tortosa	281
Tremp	281
Vic	281
Vilafranca del Penedès	281
Vilanova i la Geltrú	281

7. Comissions territorials d'assistència social penitenciària

Barcelona	282
Girona	282
Lleida	282
Tarragona	282

8. Tribunals i jutjats de Catalunya	283
Barcelona	283
- Arenys de Mar	283
- Badalona	284
- Barcelona	285
- Berga	292
- Cerdanyola del Vallès	293
- Cornellà de Llobregat	293
- Esplugues de Llobregat	294
- Gavà	294
- Granollers	295
- L'Hospitalet de Llobregat	296
- Igualada	298
- Manresa	299
- Martorell	300
- Mataró	300
- Mollet del Vallès	301
- El Prat de Llobregat	302
- Rubí	303
- Sabadell	303
- Sant Boi de Llobregat	305
- Sant Feliu de Llobregat	305
- Santa Coloma de Gramenet	306
- Terrassa	307
- Vic	308
- Vilafranca del Penedès	309
- Vilanova i la Geltrú	309
Girona	310
- La Bisbal d'Empordà	310
- Blanes	311
- Figueres	311
- Girona	312
- Olot	314
- Puigcerdà	314
- Ripoll	314
- Sant Feliu de Guíxols	314
- Santa Coloma de Farners	315
Lleida	315
- Balaguer	315
- Cervera	315
- Lleida	316
- La Seu d'Urgell	317

- Solsona	317
- Tremp	317
- Vielha e Mijaran	318
Tarragona	318
- Amposta	318
- Falset	318
- Gandesa	318
- Reus	319
- Tarragona	320
- Tortosa	321
- Valls	322
- El Vendrell	322
9. Dependències policials dels mossos d'esquadra	323
Regió Policial Metropolitana Barcelona	323
Regió Policial Metropolitana Nord	325
Regió Policial Metropolitana Sud	328
Regió Policial Girona	330
Regió Policial Ponent	333
Regió Policial Pirineu Occidental	334
Regió Policial Central	335
Regió Policial Camp de Tarragona	336
Regió Policial Terres de l'Ebre	337

JUSTIFICACIÓ DEL TREBALL

Si en l'actualitat l'accés a un estatut real i material de ciutadania es defineix pel reconeixement i l'exercici efectiu dels drets i garanties fonamentals, aleshores hi ha pocs dubtes sobre l'existència de nombroses categories d'individus que no arriben a una definició semblant. Els processos de segregació i d'exclusió social són avui, també als països del centre, els que condemnen àmplies capes de subjectes a sobreviure en condicions de deteriorament i a ser relegats a l'antiga (i de records tràgics) categoria de no-persones.

Pocs dubtes hi pot haver ja sobre el fet que un d'aquests (sub)mons és el representat pels llocs propis de la privació punitiva de la llibertat (presons, comissaries de policia, centres de reclusió de menors i d'immigrats...). Pocs espais poden ser definits com Pietro Costa ho va fer ja fa anys, respecte dels anomenats anteriorment, com autèntiques “zones de no-dret”. En efecte, en major o menor mesura, els indrets de “l'ombra”, de la privació de llibertat, constitueixen per definició llocs poc transparents, de difícil accés, de desconeixement per part de la societat i, pel que aquí interessa, indrets on els qui hi viuen com a interns, presos, reclusos, detinguts, etc., veuen moltes vegades dificultat el coneixement i l'exercici dels seus drets i garanties legals.

El desconeixement d'aquets drets, els problemes que provoca la ignorància de l'idioma (s'ha de recordar que l'índex de la població estrangera ja hi és superior al 40% a l'Estat espanyol) o altres variables com la minoritat, estrangeria, gènere o l'escàs bagatge cultural, constitueixen factors que provoquen el clar efecte de la vulnerabilitat de les persones privades de la seva llibertat. I tot això malgrat que les normes constitucionals, penals, processals, etc., proclamen un ampli ventall de drets per a totes les persones i la seva igualtat davant la llei i prohibeixen situacions de discriminació. Com tantes vegades hem dit en altres llocs, la major o menor distància que hi pugui haver entre la “presó legal” (la que ha de ser d'una determinada manera d'acord amb el que prescriuen les lleis) i la “presó real” (la que és i tenim en la realitat quotidiana) mesurarà la major o menor qualitat d'un sistema democràtic en els “indrets invisibles” de l'Estat.

Aquesta Guia de recursos per a persones privades de llibertat està adaptada i actualitzada per a Catalunya perquè aquesta nació posseeix competències pròpies en diverses de les matèries que componen l'àmplia franja del que anomenem com a “privació de llibertat”, i això li atorga en alguns aspectes una

especificitat pròpia. Però és just assenyalar que aquesta guia reconeix uns antecedents que, en altres parts de l'Estat, han complert la important feina d'intentar reduir els anomenats nivells de vulnerabilitat de les persones privades de llibertat. Des de la pionera guia elaborada a Euskadi per l'associació Salhaketa fins a les diverses guies publicades per tot l'Estat per Julián Carlos Ríos Martín, totes s'inscriuen en la mateixa convicció d'intentar desenvolupar programes de reducció dels danys que provoca la privació de llibertat, mitjançant la informació dels drets i de la posada a disposició de les persones recloses d'instruments legals de defensa legal.

Però també creiem que aquesta guia no només serà útil per a les persones que es trobin dintre de les institucions de segregació. En efecte, també els seus familiars, que pateixen tant les conseqüències de la manca de llibertat d'un membre de la família o entorn social, la podran utilitzar (en els seus recursos jurídics però també en els socials que hi aporta). I creiem que, igualment, els operadors socials i jurídics (treballadors socials, educadors, criminòlegs, etc.) que es trobin en el transcurs de la seva professió amb situacions vinculades amb la privació de llibertat, també la podran fer servir. Almenys amb aquest objectiu i per a tots aquests destinataris va ser elaborat aquest instrument que, com es veu, neix amb una autèntica voluntat de servei públic que es pretén oferir des de la Universitat de Barcelona.

Cal advertir que aquesta guia ha intentat seguir, amb una estructura, un *iter* o seqüència temporal dels successos als quals pot quedar subjecta una persona que resulti esgarrapada per l'aplicació de la cara més dura i costosa (entenent com a costosa el propi *tempus vitalis* de l'ésser humà) del nostre sistema penal actual, que és la imposició d'una mesura de privació de llibertat. La guia està estructurada en sis capítols:

El primer capítol està dedicat a la privació de llibertat a les dependències policials. Aquest capítol té cinc apartats diferenciats en funció de les diverses situacions que poden sorgir durant aquesta privació. Així, el primer apartat està dedicat a la detenció pels agents policials; el segon, a l'estada a les dependències; el tercer, a les qüestions medicosanitàries que s'han d'atendre en aquestes dependències, el quart, al moment en què el detingut pren declaració i, finalment, el cinquè, a les situacions que poden resultar d'aquesta estada a la comissaria, les diferents decisions-resolucions que es poden adoptar respecte del detingut.

El segon capítol d'aquesta guia es dedica a la privació de llibertat als centres d'internament d'estrangers. Aquest capítol es troba dividit en quatre apartats. El primer reflecteix el moment de la detenció de l'estranger per les forces i cossos de seguretat de l'Estat. El trasllat, que es concreta des de les dependències policials fins a un centre d'internament per a estrangers, s'examina en l'apartat segon d'aquest capítol. L'apartat següent es refereix a l'assistència medicosanitària que assisteix els interns, i el darrer, a l'estada en un centre d'aquest tipus.

El tercer capítol tracta de la privació de llibertat dels menors. Està dividit en nou apartats: en el primer es dibuixa el marc general d'aplicació de la Llei de responsabilitat del menor (a qui es pot aplicar la llei, possibilitat de reconciliació i/o de reparació a la víctima, etc.); el segon està dedicat a les condicions de detenció del menor, així com a possibles mesures aplicables, anteriors a la de privació de llibertat; el tercer dels apartats es refereix al moment d'ingrés del menor en un centre de privació de llibertat; el quart apartat parla de les mesures de tractament que s'apliquen als menors privats de llibertat; el cinquè s'ocupa del contacte amb l'exterior del centre, és a dir, les possibles visites i comunicacions a les quals poden accedir els menors internats; continua un sisè capítol referit a l'accés dels menors al seguiment d'estudis i/o a un treball remunerat a l'interior del centre; en el setè apartat s'examinen els requisits, els condicionants i les possibilitats del que s'anomena "permisos de sortida", estades fora del centre com a preparació de la seva futura vida en llibertat; l'apartat vuitè es refereix a aspectes d'assistència medicosanitària i religiosa a la qual tenen dret els menors. El novè apartat tracta de la prescripció dels delictes comesos per menors; és a dir, als terminis i als requisits necessaris que determinen la impossibilitat d'enjudiciar-los.

El quart capítol d'aquest text examina les diferents situacions que ha de viure una persona subjecta a privació de llibertat en un centre penitenciari. Aquest capítol està distribuït en disset apartats que s'enumeren de manera molt sumària en aquesta introducció: evitar la presó (situacions i requisits que poden evitar l'ingrés a la presó); aplicació de les penes; l'ingrés a presó (qui l'ordena, requisits, possibilitats de recurs...); classificació i tractament (règim de vida a la presó); conduccions i trasllats (condicions i condicionaments); les comunicacions (tipus existents, requisits, possibilitats d'accés, restriccions...); treballs i destinacions (diferències entre tots dos, requisits d'accés, retribucions...); assistència sanitària (qui l'ofereix, historial clínic...); règim disciplinari (conductes sancionades, tipus de sancions, procediment...); sistemes i mitjans coercitius (quins, com i qui...); escorcolls personals i registres a les cel·les; els permisos de sortida (tipus, requisits, duracions, restriccions...); llibertat condicional (requisits, qui l'ordena); llicenciament definitiu (quan, per qui); la cancel·lació d'antercedents penals; assistència religiosa, i, finalment, s'examina la possibilitat de comissió del delictes de trencament de condemna.

El cinquè capítol conté els formularis.

El sisè capítol és el que hem anomenat "Recursos socials i adreces d'interès". Tenint en compte el contingut d'aquesta guia, no podia faltar (per la seva mateixa definició) un capítol com aquest mitjançant el qual qualsevol persona que la utilitzi pugui tenir accés a telèfons i a adreces de llocs o d'institucions de Catalunya amb incidència directa o indirecta en aquest àmbit. Per això, en aquest capítol final s'ofereix un directori amb el contingut següent: Síndic de Greuges de Catalunya, defensors municipals, oficines d'atenció al ciutadà, oficines d'atenció al ciutadà de l'Administració de Justícia, oficines d'assistència jurídica

gratuïta, oficines d'atenció a la víctima, serveis d'orientació jurídica, comissions territorials d'assistència social penitenciària, tribunals i jutjats de Catalunya i, finalment, dependències policials dels mossos d'esquadra.

No podem acabar aquesta presentació sense destacar el rigor i l'atenció de les autores d'aquesta guia, totes estudiant de la llicenciatura de Dret de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona que, amb la seva entrega i dedicació al Projecte dret al Dret han fet possible la materialització d'aquest text. Igualment s'assenyala la inestimable col·laboració d'advocats en exercici i professionals de les diferents àrees examinades, sense els quals aquesta guia no seria més que un altre text teòric sobre un àmbit al qual tradicionalment els experts solen aproximar-se des d'una perspectiva "legal". Amb la seva ajuda creiem haver aconseguit explicar un "relat normatiu" que narra i que versa sobre "realitats" humanes.

Iñaki Rivera Beiras
Director de l'OSPDH
Universitat de Barcelona

Mónica Aranda Ocaña
Coordinadora de la guia

1. PRIVACIÓ DE LLIBERTAT EN DEPENDÈNCIES POLICIALS

DETENCIÓ

1. Han de comunicar-me el motiu de la meva detenció?

Tota persona detinguda ha de ser informada d'una manera comprensible i immediata dels fets que se li imputen i de les raons que en motiven la detenció, així com dels drets que l'assisteixen.

2. En quins casos em podran posar les manilles?

En els casos que hi hagi detenció. El procediment assenyala que sempre cal posar-les, encara que en el cas de ser una persona considerada més vulnerable (segons el parer de l'agent que porta a terme la detenció), com són ara menors o persones grans, no se li posaran les manilles. Per a qualsevol trasllat a comissaria o de comissaria al jutjat també és habitual posar-les.

3. L'escorcoll es produeix sempre?

En principi és habitual que es produeixi per detectar si es posseeixen objectes punxants o d'altres de semblants que poguessin arribar a causar dany a un mateix o a tercers. En el cas de ser una dona la detinguda, l'escorcoll el podran dur a terme tant un home com una dona. Però si és un home qui el realitza només podrà ser de manera superficial; i en el cas que calgui fer escorcolls corporals, o que comportin més que un mer reconeixement superficial, serà una dona exclusivament qui el porti a terme.

4. A quina comissaria es trasllada el detingut?

Depèn del cos policial que porti a terme la detenció, però comunament se'l traslladarà a la comissaria més propera on s'hagin produït els fets. No obstant això, es pot demanar un canvi de partit judicial i així poder traslladar-lo a la comissaria més propera al seu domicili.

5. Quan procedeix l'*Habeas Corpus*? (FORMULARI 1)

L'*Habeas Corpus* es resumeix en un procediment prou ràpid com per aconseguir la immediata verificació judicial de la legalitat i les condicions de la detenció, i prou senzill perquè sigui accessible a tots els ciutadans i perme-

ti, sense complicacions innecessàries, l'accés a l'autoritat judicial. Mitjançant el procediment de l'*Habeas Corpus*, es pot obtenir la posada immediata de qualsevol persona detinguda il·legalment a disposició de l'autoritat judicial competent.

6. Quines persones es poden considerar il·legalment detingudes?

- a) Les que hagin estat detingudes per una autoritat, un agent, un funcionari públic o particular, sense que concorrin els supòsits legals, o sense haver-se complert les formalitats previngudes i requisits exigits per les lleis.
- b) Les que estiguin il·lícitament internades en qualsevol establiment o lloc.
- c) Les que ho estiguin per termini superior a l'assenyalat en les lleis si, un cop transcorregut, no fossin posades en llibertat o lliurades al jutge més pròxim al lloc de la detenció (setanta-dues hores, o als quals se'ls perllongui sense motiu una vegada realitzats els tràmits oportuns).
- d) Les privades de llibertat a les quals no els siguin respectats els drets que la Constitució i les lleis processals garanteixen a tota persona detinguda.

7. Quin és el procediment a seguir per sol·licitar-lo?

És competent per conèixer la sol·licitud de l'*Habeas Corpus* el jutge de guàrdia del lloc on es trobi la persona privada de llibertat; si no constés el del lloc on es va produir la detenció, i, en defecte dels anteriors, el del lloc on s'haguessin tingut les últimes notícies sobre el parador del detingut.

El procediment el poden instar:

- a) El privat de llibertat, el seu cònjuge o persona unida per relació anàloga d'afectivitat, descendents, ascendents, germans i, si escau, pel que fa als menors i persones incapacitades, els seus representants legals.
- b) El Ministeri Fiscal.
- c) El Defensor del Poble.
- d) D'ofici, el jutge d'instrucció del lloc on es trobi la persona privada de llibertat; si no constés el del lloc on es va produir la detenció, i, en defecte dels anteriors, el del lloc on s'haguessin tingut les últimes notícies sobre el parador del detingut.

El procediment s'iniciarà per mitjà d'escrit (FORMULARI 1) o compareixença. No és preceptiva la intervenció d'advocat ni de procurador.

En aquest escrit o compareixença haurien de constar:

- a) El nom i circumstàncies personals del sol·licitant i de la persona per a la qual se sol·licita l'empara judicial.
- b) El lloc on es trobi el privat de llibertat, autoritat o persona, sota la custòdia de la qual es trobi, si fossin coneguts, i totes aquelles altres circumstàncies que puguin resultar rellevants.
- c) El motiu concret pel qual se sol·licita l'*Habeas Corpus*.

L'autoritat governativa, agent governatiu o funcionari públic, estaran obligats a posar immediatament en coneixement del jutge competent la sol·licitud de l'*Habeas Corpus*, formulada per la persona privada de llibertat que es trobi sota la seva custòdia.

Si incomplissin aquesta obligació, serien advertits pel jutge sense perjudici de les responsabilitats penals i disciplinàries en què poguessin incórrer.

Promoguda la sol·licitud de l'*Habeas Corpus*, el jutge examinarà la concurrència dels requisits per a la tramitació i en donarà trasllat al Ministeri Fiscal. Seguidament, mitjançant acte, acordarà la incoació del procediment, o, si escau, denegarà la sol·licitud per ser improcedent. Aquest acte es notificarà, en tot cas, al Ministeri Fiscal.

Contra la resolució que en un cas o altre s'adopti, no hi haurà recurs possible, excepte el recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional.

Abans de dictar resolució, el jutge escoltarà la persona privada de llibertat o, si escau, el seu representant legal i advocat, si l'hagués designat, així com el Ministeri Fiscal; tot seguit escoltarà, en justificació de la seva conducta, l'autoritat, agents, funcionari públic o representant de la institució o persona que hagués ordenat o practicat la detenció o internament i, en tot cas, aquella sota la custòdia de la qual es trobés la persona privada de llibertat; a tots ells, el jutge els donarà a conèixer les declaracions del detingut.

El jutge admetrà, si les estima pertinents, les proves que aportin les persones a les quals es refereix el paràgraf anterior i que proposin que puguin practicar-se en l'acte.

En el termini de vint-i-quatre hores, comptades des que sigui dictat l'acte d'incoació, els jutges practicanen totes les actuacions i dictaran la resolució que procedeixi.

8. Quines conseqüències pot tenir la resolució referent a l'*Habeas Corpus*?

Si el jutge estima que no es dona cap de les circumstàncies anteriorment citades, acordarà arxivar les actuacions, i declararà ser conforme a dret la privació de llibertat i les circumstàncies que s'estan realitzant.

Si estima que hi concorren alguna de les circumstàncies anteriors, s'acordarà en l'acte alguna de les següents mesures:

- a) La posada en llibertat del detingut, si va ser detingut il·legalment.
- b) Que continuï la situació de privació de llibertat d'acord amb les disposicions legals aplicables al cas. Però si ho considerés necessari, en un establiment diferent, o sota la custòdia d'altres persones.
- c) Que la persona privada de llibertat sigui posada immediatament a disposició judicial, si ja hagués transcorregut el termini legalment establert per a la detenció.

COMISSARIA

1. Què ocorre amb els objectes personals que duu el detingut?

En entrar a comissaria es lliuraran tots els objectes personals que posseeixi el detingut, se'n portarà a terme un inventari i s'anotaran en un llibre de registre. La persona detinguda signarà conforme en l'inventari consta tot el que duia al damunt. Quan finalitzi l'estada a comissaria, se li retornaran els objectes personals.

En el cas que entre els objectes es trobessin proves del delictes (per exemple diners perquè hagi comès un robatori, etc.), se li podrien confiscar i quedarien en compte judicial, de manera que no podria recuperar-los.

En el cas que desapareguin objectes, la persona detinguda podrà presentar una denúncia al·legant que en falten.

2. Es pot comunicar la detenció a algú?

Sí, i serà l'instructor de l'atestat l'encarregat de comunicar a la persona que el detingut triï.

En qualsevol cas, només es podrà portar a terme una comunicació. Aquesta comunicació és un dret que té el detingut, no una obligació.

Si el detingut és un menor, s'informarà de la seva detenció al fiscal de menors, als pares o a qui ostenti la pàtria potestat, tutela, o la guarda del menor, encara que aquest s'hi negui, o desitgi comunicar-ho a una persona diferent de l'anteriorment esmentada. Si el menor detingut és estranger, el fet es notificarà d'ofici al cònsol del seu país.

3. En el cas de ser estranger, ha de comunicar-se la detenció al consolat corresponent?

No serà obligatori, el detingut haurà de prestar el seu consentiment.

4. Es té dret a assistència lletrada?

Sí, sempre, bé sigui d'ofici (en aquest cas es comunicarà al Col·legi d'Advocats), o es tracti d'un advocat de la seva confiança.

5. Es té dret a sol·licitar un intèrpret en cas de parlar un idioma diferent?

Sí, sempre. Les comissaries tenen un conveni amb una empresa de servei de traductors. Aquesta és una empresa contractada per la Generalitat i, en cas de necessitar traductor, es comunica perquè aquest hi acudeixi i així faciliti el procés (declaracions o altres aspectes).

6. Quant temps pot durar l'estada a comissaria?

El temps estrictament necessari per emplenar els tràmits i, en qualsevol cas, l'estada màxima és de setanta-dues hores. En casos de delictes de terrorisme, però, es pot allargar fins un total de cinc dies.

En el cas de tractar-se de menors, l'estada serà de vint-i-quatre hores com a màxim.

7. Què ocorre en el cas que el detingut segueixi una dieta determinada?

S'ofereixen desdejunis (cafè i dues pastes) i per menjar, majoritàriament, entrepans. En el cas de pertànyer a una religió en la qual no estigui permès menjar determinats aliments, es canviaran per uns altres.

Si es té algun tipus d'al·lèrgia o afecció a algun aliment, es canviaran els ingredients que afectin el detingut, sempre que així ho estableixi el metge després d'un reconeixement previ.

ASSISTÈNCIA MÈDICA

1. Es té dret a la visita d'un facultatiu?

Sí. És un dels drets que posseeix el detingut. Ha de ser ell mateix qui el sol·liciti, ja sigui de manera oral o per escrit.

2. Quina és l'actuació del facultatiu en el cas d'observar lesions en el detingut?

Després del reconeixement, el facultatiu redacta un informe amb totes les observacions que ell estimi convenients a manera de comunicat mèdic. Aquest informe és dut a comissaria i al jutjat juntament amb l'atestat.

3. Es pot sol·licitar la medicació en el cas d'estar seguint un tractament?

Sí, però sempre serà el facultatiu qui proporcioni o sol·liciti la medicació necessària.

DECLARACIÓ

1. Existeix el dret a negar-se a declarar sense presència d'un advocat?

Sí.

2. Durant la declaració, és sempre obligatòria la presència d'un advocat?

Depèn del delicte comès. Hi ha delictes en què no és obligatori que estigui present l'advocat: aquests delictes són contra la seguretat del trànsit. En aquest cas el mateix detingut tria si desitja o no l'assistència d'un advocat.

La durada de la declaració s'estableix en funció del detingut i es permeten recessos en els casos que es trobi indisposat.

En el cas que es desconeixi l'idioma, serà necessària, a més, la presència d'un intèrpret a qui es cridarà seguint una llista d'intèrprets que cada comissaria té, i al detingut se li ha de comunicar per escrit quins són els seus drets.

3. Quan es pot ser visitat per familiars?

Aquesta visita en dependències policials només es donarà en casos excepcionals i sempre a criteri de la unitat instructora.

4. En quin moment i lloc es realitza la ressenya fotogràfica i la presa de les empremtes dactilars?

Es porta a terme en l'àrea de custòdia, lloc on es troben els detinguts (cel·les). El procediment és el següent: se li tornen a llegir els seus drets i es procedeix a la ressenya fotogràfica i a la presa de les empremtes dactilars.

En el cas que el detingut sigui un menor, es procedeix de la mateixa manera anteriorment explicada, amb l'única diferència que s'afegeix la lletra ema a l'arxiu.

5. El detingut es pot negar a la presa d'empremtes dactilars i ressenya fotogràfica?

En principi sí, però s'informa d'aquesta circumstància al jutge, i aquest pot procedir com estimi convenient i obligar que es porti a terme.

6. Què ocorre amb les dades recollides si resulta absolt?

La finalitat de la ressenya fotogràfica i la presa d'empremtes dactilars és la constància que el subjecte, en el cas que torni a estar detingut, té antecedents policials. La plasmació dels antecedents en els arxius policials pot eliminar-se, però acudint davant el jutge i sol·licitant-ne la destrucció, sempre que el subjecte quedi absolt de tot càrrec.

RESOLUCIONS

1. Com es realitza el repartiment de competències en els jutjats?

El servei de guàrdia d'incidències i detinguts es realitzarà per tots els jutjats d'instrucció d'aquesta capital, seguint l'ordre corresponent a la seva numeració.

La distribució d'assumptes entre els tres jutjats de detinguts serà la següent: els tres jutjats de detinguts coneixeran els assumptes que ingressin des de les 9 hores fins a les 21 hores en el servei de guàrdia en els quals existeixi una persona privada de llibertat posada a disposició judicial o citada davant els jutjats.

Concretament, cadascun d'ells coneixerà dels següents:

1. El jutjat de detinguts núm. 1 coneixerà els atestats procedents d'ABP (Àrea Bàsica Policial) Sant Martí, ABP Sant Andreu, ABP Eixample, ABP Nou Barris, ABP Gràcia i ABP Horta Guinardó.

També coneixerà aquelles diligències que s'instrueixin, únicament i exclusivament, en virtut d'ordres de detenció i ordres de crida i cerca nacionals i

internacionals, amb independència de la comissaria de policia de procedència, així com aquells atestats que poguessin arribar a presentar el grup de policia judicial de la Guàrdia Civil.

El jutge de guàrdia de detinguts núm. 1 assumirà sempre la competència per emplenar les peticions d'auxili jurisdiccional que es rebin durant el seu servei de guàrdia en relació amb la persona privada de llibertat. En cap cas procedirà el seu repartiment. Aquest criteri serà aplicable a les cerques i captures que es trametin en qualsevol altre jutjat de guàrdia.

2. El jutjat de detinguts núm. 2 coneixerà els atestats procedents d'ABP Ciutat Vella i Grup Transport Públic.

Coneixerà, a més, els atestats realitzats i presentats per la Guàrdia Urbana de Barcelona, amb detingut o imputat citat d'aquest jutjat. En ambdós casos, si és possible, es tramitarà un judici ràpid; si no poden tramitar-se les diligències urgents, prèvia conversió motivada en diligències prèvies, regeix la regla general de les setanta-dues hores.

3. El jutjat de detinguts núm. 3 coneixerà els atestats procedents d'ABP Les Corts, ABP Sants Montjuïc, ABP Sarrià Sant Gervasi, i els atestats que provenguin dels diferents grups o unitats policials dels Mossos d'Esquadra de l'àrea regional d'investigació. També coneixerà els atestats que provenguin de la Policia Nacional.

Coneixerà els atestats amb detingut de les conduccions extraordinàries que realitzin els Mossos d'Esquadra. Assumirà l'atestat com un més del seu servei de guàrdia amb caràcter general.

També coneixerà qualsevol altre supòsit de detenció, legalment autoritzada, i no expressament previst en els paràgrafs anteriors.

En el cas de donar-se una reorganització policial o desdoblament, els assumptes penals de la nova comissaria de policia sorgida es remetran al jutjat de guàrdia corresponent al que corresponia l'antiga comissaria. En el cas de fusió de dues o més comissaries que corresponguessin a diferents jutjats de guàrdia de detinguts, el magistrat jutge degà assignarà a quin jutjat o jutjats s'han de remetre els atestats de la nova comissaria sorgida de la fusió fins que se celebri la pròxima junta, on s'aprovarà el que s'escaigui.

Jutjat d'enjudiciament de faltes

El jutjat d'enjudiciament immediat de faltes serà el que quaranta-vuit hores abans hagi prestat servei de detinguts. Però cal afegir que no hi haurà guàrdia d'aquest jutjat els dies festius i els dissabtes.

Al jutjat d'incidències, el servei de guàrdia començarà a les nou hores de cada dia i es perllongarà de manera ininterrompuda durant vint-i-quatre hores.

2. Qui duu els tràmits al jutjat de guàrdia?

Són duts per l'OAC (Oficina d'Atenció al Ciutadà).

3. Hi ha algun límit de temps/hores que impliqui el repartiment de competències?

Sí, l'anomenada regla de les setanta-dues hores. El jutjat d'incidències serà el competent per conèixer i tramitar les diligències que s'iniciïn per fets delictius, excepte les normes especials sobre violència domèstica, produïts durant el temps de la prestació del servei de guàrdia i de les setanta-dues hores anteriors al seu començament. Si s'ignora el moment en què va ocórrer el fet i no existeix cap dada que permeti afirmar què va succeir en les setanta-dues hores immediatament anteriors a l'entrada de la *noticia criminis* en el jutjat de guàrdia, s'entendrà que va succeir abans de les setanta-dues hores referides a l'efecte de determinar la competència.

El jutjat d'incidències és el competent per conèixer els fets delictius que es produeixin durant el seu servei, sempre que se'n tingui notícia, als calabossos o altres dependències judicials, tret que s'hagi acordat la detenció d'alguna o algunes persones per un altre òrgan, en aquest cas coneixerà el jutjat de detinguts tres.

Excepte normes especials, si els fets es van produir amb anterioritat a les setanta-dues hores de l'inici del servei de guàrdia, remetrà l'assumpte al jutjat degà per al seu repartiment, o al jutjat que conegui els fets si es tracta de diligències ampliàtòries d'acord amb aquestes normes. En tot cas, portarà a terme les diligències urgents i adoptarà les mesures cautelars d'aquest caràcter que estimi pertinents i que puguin practicar-se en la guàrdia, sense que això impliqui assumpció de competència.

4. Quines conseqüències té una resolució de llibertat provisional?

En els supòsits que l'imputat sigui detingut per iniciativa policial, el jutge del lloc de la detenció és competent per resoldre la situació personal, i pot, en principi, resoldre tal situació a la vista de l'atestat policial i dels antecedents que li subministri el jutge competent per via d'urgència, o remetre el detingut al jutjat competent perquè sigui ell qui resolgui. Ambdós jutges respectaran el termini màxim de setanta-dues hores.

En qualsevol cas, una de les decisions que cal adoptar serà la de llibertat provisional. Aquesta situació processal s'ha d'adoptar en els casos en els quals, persistint les sospites sobre l'imputat o existint sobre ell indicis de criminalitat, no es donen, no obstant això, els pressupostos legals per acordar-ne la presó provisional. En aquest cas ha de ser posat en llibertat tot establint les cauteles que en garanteixin la localització i l'assistència al jutjat sempre que sigui requerit per a això.

L'ordre de llibertat provisional pot fixar també determinades cauteles. Les cauteles poden ser de diversos tipus, de les quals destaquen la imposició d'una

fiança, les presentacions periòdiques i la retirada del passaport o la prohibició de sortida del territori nacional.

5. Què succeeix en el cas de no complir amb la fiança establerta?

Es procedirà a l'embargament. L'embargament és una afecció provisional i anticipada de béns de l'imputat acordada per l'òrgan jurisdiccional en cas que la fiança no fos prestada. En conseqüència, té caràcter subsidiari de la fiança. L'embargament de béns suficients per cobrir les responsabilitats pecuniàries s'adopta en el mateix acte en el qual s'acorda prestar fiança, de tal forma que si l'endemà de la notificació de l'acte no es prestés la fiança, es procediria materialment a l'embargament dels béns del processat i se li requeriria que assenyalés els suficients per cobrir la quantitat que s'hagués fixat per les responsabilitats pecuniàries.

6. Quins són els recursos contra l'acte de denegació de la llibertat provisional?

Les ordres d'empresonament o llibertat provisional amb fiança estan sotmeses a un règim que varia en funció que estiguem davant un procediment ordinari o davant un procediment abreuja.

En el procediment ordinari, contra les resolucions que es dictin sobre la procedència o no de la llibertat provisional, hi haurà la possibilitat de recurs d'apel·lació davant l'Audiència Provincial. El recurs d'apel·lació, admissible a un sol efecte, haurà d'anar precedit obligatòriament del recurs de reforma.

Quant al procediment abreuja, es donarà de la següent forma: contra les actuacions del jutge d'instrucció i del jutge penal que no estiguin exceptuats de recurs podrà exercitar-se el de reforma i, si no fos benivolgut, el d'apel·lació. L'Audiència Provincial o, si escau, la Sala Penal de l'Audiència Nacional, són els òrgans competents per conèixer el recurs d'apel·lació.

7. Què suposa la presó provisional?

La presó preventiva o presó provisional és una mesura cautelar de caràcter personal que afecta el dret de llibertat personal durant un lapse de temps més o menys perllongat. La presó provisional només s'haurà d'utilitzar quan les altres mesures cautelars siguin insuficients per assegurar els objectius del procediment penal.

Quan es dicta la presó preventiva, l'imputat o acusat d'un delicte és obligat a ingressar a la presó durant la investigació criminal fins a la celebració del judici. Això es fa quan existeix un risc de fugida que pot posar en perill el compliment de la pena en el cas que el judici finalitzi amb una sentència de culpabilitat.

Normalment la presó preventiva es decreta quan no existeix un altre mètode eficaç per evitar la fugida de l'acusat. És l'última opció i es prefereix utilitzar alguna mesura cautelar de menor entitat com, per exemple, una caució econòmica (fiança).

8. Quina pot ser la durada de la presó provisional?

La presó provisional es podrà mantenir mentre duri el procés. En conseqüència, s'extingirà quan el procés s'acabi amb sentència absolutòria i, també, quan conclogui amb sentència condemnatòria. Si la pena és privativa de llibertat, des del mateix dia de la fermesa de la sentència, s'inicia el compliment de la pena, per la qual cosa la mesura perd la seva naturalesa cautelar.

La presó provisional també conclourà en el moment que cessin les causes que la van motivar, o el que és el mateix, quan desapareguin els pressupostos legals necessaris per acordar-la. En aquests casos, la presó provisional es podrà extingir o substituir per una mesura de llibertat provisional.

D'aquesta forma, la durada de la presó provisional està subjecta als següents terminis:

- a) Si al delictes que se li imputa li correspon la pena d'arrest de set a quinze caps de setmana, la presó provisional no pot excedir de tres mesos. Si la pena és de sis mesos a tres anys de presó, no pot excedir d'un any; i si la pena és superior a tres anys, la presó provisional no pot excedir de dos anys.
- b) La durada de la presó provisional pot prorrogar-se atenent a determinades circumstàncies: en els supòsits de delictes que tenen prevista una pena de sis mesos a tres anys de presó i superiors, si s'observa que la causa no podrà ser jutjada en els terminis ordinaris i que existeix risc de substracció de l'imputat a l'acció de la justícia, el termini d'un any de durada de la presó provisional es podrà perllongar fins a un màxim de dos anys, i el de dos a quatre anys. En els mateixos supòsits, si s'hagués dictat sentència condemnatòria i aquesta fos recorreguda, la presó provisional podria perllongar-se fins a la meitat de la pena imposada. En aquest últim cas, l'òrgan jurisdiccional decidiria concedir o no la pròrroga en funció del risc concret de fugida del condemnat.

Contra la interlocutòria de presó provisional es pot interposar un recurs de reforma i subsidiari d'apel·lació (FORMULARI 18).

PRIVACIÓ DE LLIBERTAT EN DEPENDÈNCIES POLICIALES**1. Habeas Corpus****AL JUTJAT**

....., major d'edat, amb el DNI núm. i domicili a (*indicar el domicili i la relació amb la persona detinguda*), em persono i

EXPOSO

Que (*nom de la persona detinguda*) es troba detingut a
..... (*indicar el lloc on es troba o es pensa que es pot trobar*).

Va ser detingut (*si se sap, cal posar el nom de la persona que el va detenir i el lloc, les circumstàncies i els motius de la detenció*).

Considero que es tracta d'una detenció al marge de les formalitats i garanties constitucionals i legals vigents a l'Estat espanyol, i per aquest motiu

SUPLICO AL JUTJAT

Que tingui per presentat aquest escrit i el traslladi al ministeri fiscal, ordeni la incoació del procediment d'*Habeas Corpus* i acordi, per tant, la presentació de (*nom de la persona detinguda*) davant de l'autoritat judicial corresponent.

Data i signatura

6. RECURSOS SOCIALS I ADRECES D'INTERÈS

1. SÍNDIC DE GREUGES DE CATALUNYA

Rafael Ribó i Massó
Pg. de Lluís Companys, 7
08003 Barcelona
Tel.: 933 018 075
Fax: 933 013 187
Tel. gratuït: 900 124 124
sindic@sindic.cat

2. SÍNDICS-DEFENSORS MUNICIPALS

Defensor del Ciutadà

Juan Ros Mari
Milagrosa, 17
46120 Alboraya
Tel.: 963 171 700
i.cerezo@alboraya.com

Defensor de la Ciutadania

Eloi Toldà i Andreu
Sant Antoni, 13
43870 Amposta
Tel.: 977 706 153
defensor.amposta@altanet.org

Síndic Municipal de Greuges

Elies Surroca Campà
Masia Can Borrell
08358 Arenys de Munt
Tel.: 685 129 473

Defensor del Vilatà-Vilatana

Joaquim Mustarós i Gel
Ramon Par, 1
08310 Argentona
Tel.: 937 974 900
defensor@argentona.cat

Síndic Defensor de la Ciutadania

Armand Soler Alcaraz
Francesc Layret, 52-54, int. 3a
08911 Badalona
Tel.: 933 895 502
dfciutadania@aj-badalona.es

Síndica de Greuges

Assumpció Vilà
Ronda de Sant Pau, 43-45
08015 Barcelona
Tel.: 934 132 902
sindicadegreuges@mail.bcn.es

3. OFICINES D'ATENCIÓ AL CIUTADÀ I DE L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

Oficina d'Atenció al Ciutadà de Barcelona

Pau Claris, 81 (Casal Sant Jordi)

08010 Barcelona

Tel.: 93 316 41 23 / 93 316 41 24

Fax: 93 316 41 26

Horari d'atenció: de dilluns a dijous, de 8.30 a 17 h; divendres de 8.30 a 14.30 h.

Horari de Nadal: de 8.30 a 14.30 h, del 15 de desembre al 10 de gener i els dies 24 i 31 de desembre tancat a tots els efectes. Horari de Setmana Santa: de 8.30 a 14.30 h Horari d'estiu (de l'1 de juny al 30 de setembre): de 8 a 14.30 h.

Oficina d'Atenció al Ciutadà de Figueres de l'Administració de Justícia a Catalunya

Arnera, 7

17600 Figueres

Tel.: 972 94 35 00

oac.figueres@xij.gencat.cat

Horari d'atenció: de dilluns a divendres, de 9 a 14 h.

Oficina d'Atenció al Ciutadà de Gavà de l'Administració de Justícia a Catalunya

Pl. Batista i Roca, s/n vestíbul

08850 Gavà

Tel.: 93 552 02 95

Fax: 93 635 24 16

oac.gava@xij.gencat.cat

Oficina d'Atenció al Ciutadà de Girona

Güell, 89

17005 Girona

Tel.: 972 40 58 00

Fax: 972 40 58 59

Horari d'atenció: dilluns, dimecres, dijous i divendres de 8 a 15 h i dimarts de 8 a 15 h i de 16 a 18.30 h. Horari de Nadal: de 8.30 a 14.30 h, del 15 de desembre a l'11 de gener. 24 i 31 de desembre, de 9 a 14 h. Horari d'estiu (de l'1 de juny al 30 de setembre): de 8 a 15 h.